

Gastcolumn Duinstichting mei 2023 Paul de Wild uit Groet 'Nieuwe voorzitter Duinbes 'Baaknolbos in Schoorlse Duinen moet blijven!'

Aandacht voor behoud bossen

'Het waren de jaren '70 en '80 van het vorige millennium met toenemende aandacht voor onze leefomgeving. Ook toen waren er ook al luchtverontreiniging, files, recreatiedrukke en wensen tot meer weg- en woningbouw, al dan niet in natuurgebieden. Gelukkig waakten overheden en organisaties zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten over de Veluwe bossen. Zo herinner ik mij nog een maquette van de Veluwe in bezoekerscentrum "de Heurne" bij Rheden, waarbij toekomstige bebouwing zorgvuldig buiten het bestaande bosgebied aangegeven stond. Er was aandacht voor behoud van onze schaarse bossen en grootschalige kaalkap was uit den boze. Maar tijden veranderen.

Als jonge wetenschapper belandde ik begin jaren 90 in de Kop van Noord-Holland, waar ik bij Energieonderzoek Centrum Nederland in Petten onderzoek ging doen naar luchtverontreiniging. In mijn vrije tijd hield ik mij als lid van Milieudefensie o.a. bezig met acties ten behoeve van natuur- en bosbehoud, zoals eind jaren 90 een vergeefse poging de kap van het Vroonmeerbos in Alkmaar tegen te houden. Dit bleek slechts een voorbode van naderend onheil.

Natuur laat zich niet dwingen

Want hoezo is kaalkap van bossen tegenwoordig goed voor de biodiversiteit? Waarom is het nu nodig om gezonde bomen te kappen, te versnipperen en te verbranden in energiecentrales? Waarom nu ineens de rigoureuze "dunning" van biodiverse dennenbossen? Voor "bosvorming"? Omvorming naar wat dan? Het is toch aan de burger niet uit te leggen waarom dit allemaal moet en waarom het goed zou zijn voor de natuur. Bij de door de overheid gewenste kaalkap dient alles te worden weggehaald tot op het kale zand. Het duin moet weer gaan stuiven zoals het "vroeger" deed en de gewenste "oorspronkelijke" duinnatuur dient terug te keren. Maar de natuur laat zich niet dwingen. Snelle klimaatveranderingen maken het discutabel of er überhaupt oorspronkelijke natuur terugkomt.

Een antwoord ligt volgens mij al meer dan 17 jaar aan de noordkant van het Baaknolbos bij Groet. Daar is in 2005 3 ha bos kaalgekapt en zijn boomstobben en humuslaag verwijderd. Wat nu rest, zijn kale zandheuvels met plukjes helmgras waar de wind vrij spel heeft. Er is geen aanwijzing dat de zo fel begeerde duinnatuur terug zal keren. Maar het oorspronkelijke bos is wel weg!

In plaats van diverse soorten naald- en loofbomen rest er slechts kaal zand met wat helm en hier en daar een ander grasje. Er zijn geen paddenstoelen meer. De leefomgeving voor vleermuizen en vogelsoorten waaronder nachtzwaluw, kuifmees, bosui en havik is vernietigd. Zandhagedis en rugstreeppad laten zich er niet meer zien. Ze kijken wel uit, want er is niets te eten en er is geen beschutting meer van bomen en struiken.

'Goed' voor ramptoeristen

Het kaalgekapte gebied is alleen nog interessant voor ramptoeristen. Oude schelpspaden zijn verwijderd of ondergestoven. Cultuurhistorie is verloren gegaan, want het bos is 100 jaar geleden juist aangeplant om het verstuiwen van zand tegen te gaan. De "rokende" duinen van Schoorl waren berucht en niet bepaald fijn om doorheen te wandelen. Het woest stuivende zand veroorzaakte problemen voor de dorpsbewoners, zoals hun steeds weer onderstuivende akkertjes, om nog maar niet te spreken van gezondheidsproblemen door het inademen van raggfijn zandstof. Gelukkig weten we nu wel beter, toch? Kaalkap is killing!

Naast natuurwaarden heeft bos ook intrinsieke waarden die voor mens en dier van groot belang zijn. Het bos filtert de lucht, neemt broeikasgas op, biedt geborgenheid bij onrust, bescherming bij gevaar, rust bij drukte, stilte bij lawaai, koelte bij hitte, gezondheid bij ziekte en schoonheid bij lelijkheid.

Kaal zand niet.

Overheid, bezint eer ge begint en beheer, bescherm en behoud het Baaknolbos, het Leeuwenkuilbos, het Frederiksbos (Frederiksblink) en wat resteert van het Dr. Van Steijnbos!'

